ПЕДЕРАСТИЈА КАО ДРУШТВЕНИ И ПОЛИТИЧКИ ИНСТРУМЕНТ У ДЕЛУ МЕШЕ СЕЛИМОВИЋА

У мрежи изопачених

Хомосексуализам је, дабоме, врло стара појава, али никада у јужнословенским земљама није имао моћ какву има сад, кад је неизоставни део деструктивног идеолошког пакета глобализма. Никада хомосексуални лоби није у овој мери успео да запоседне врх балканских државица, да постане „кључ за дистрибуцију моћи” и једно од главних „правила игре”. Никада није био средство специјалног рата против народа и држава као сад. Нарочито у Србији и Црној Гори. А било је свачега и пре, у политици, бизнису, уметности, нарочито у позоришту и књижевности. „Душу му његову педерску, баш ме курвински намагарчи”, пише Меша Селимовић у *Тврђави*, из које овде доносимо два одломка. „Чувај се педераста, говорио је Смаил Сово... Они што се не крију још и некако, ал’ они што се крију, то је најгори скот. Па куд баш на себи да се увјерим!”

Пише: Меша Селимовић

НЕПРИЈАТЕЉСКА ЗЕМЉА

(...)

Тада је, не журећи, из средње собе изашао Џемал Зафранија, с наочарима које му нису много користиле, али је гледао слухом, који га је одлично служио. Послије, из близине, провјеравао је слабим очима. Привукао га је наш гласни смијех, то је овдје сасвим ријетко.

– Код вас је весело – насмијешио нам се љубазно.

Он се увијек смијеши, увијек говори лијепе ријечи.

– Изгледа да је увијек смијешно кад се прича о правом животу – рекао је мој нови познаник, зачудивши ме том примједбом. Била је паметнија него што сам од њега могао очекивати.

Па се окренуо мени:

– Познајеш ли Џемал-ефендију? Писар код кадије. Добар човјек.

– Ишли смо заједно у медресу. Само је Џемал-ефендија млађи. Уши сам му извукао због логике. Добро се познајемо.

– Мислим да сам сад у логици бољи од тебе.

– Сигурно. Моја плата је двадесет пет гроша. А само један твој осмијех вриједи толико.

Ведро се насмијешио, као да је чуо лијепу шалу.

– Зашто не свратиш до мене?

– Да ти не одузимам драгоцјено вријеме.

– Сједи, Џемал-ефендија, попиј с нама – наваљивао је бивши заробљеник. – Нисам ни знао да сте пријатељи.

– Не пијем, хвала.

– Он не пије, не пуши, нема порока. Осим оних које крије.

Не волим га, увијек ме је одбијао својим лажним смијешком, својом опасном љубазношћу, својим њушкањем, чак и кад сам био јачи од њега. Сад поготову. Не волим људе који раде код кадије. Да му је кичма од жељеза, пукла би за два мјесеца. А он је већ двије године писар, и неће дуго остати на том мјесту, попеће се. Њега није требало ни ломити, он се савија прије додира. Сличан је води, нема свога облика, прилагођава се суду у који га наспу. Ништа му није гадно ако му је корисно, јер је имао један једини циљ у животу: да успије, да побјегне од успомене на сиротињско дјетињство и на оца затворског стражара, пијаницу и свачијег шпијуна, који је умро презрен, а син му је и ту породичну несрећу претворио у своју корист, играјући жртву, док није стао на ноге, и молећи помоћ моћних пред ненаклоњеном судбином. А кад су сви заборавили, он није. Све је памтио. Отац је био крив зато што је био јад и сиротиња, крив што је био свачији слуга, крив што није знао да искористи зло које је чинио. Да је био моћан, нико га не би презирао, бар не јавно. Клањали би му се, макар га и мрзили. Зло и невоље које је учинио људима могао је добро уновчити, могао је од њих направити степенице по којима ће се попети, можда и високо. Многи тако раде. Али отац је био слабић, за ситне паре је продавао своје

способности. Он неће бити слабић. Учиниће све, али ће исправити очеву грешку. Био је миран, одмјерен, опасан, знао је колико га се људи плаше и, смијешећи се, уживао у томе.

Не мислим о њему, не тиче ме се, као ни толике ружне ствари у животу. Али вечерас сам осјетљивији, мало пијан, мало узнемирен, мало крут због оклопа којим сам се штитио. Зато ми је сметао. Сјетио сам се како о њему говоре, са смијешком и готово с признањем, да је већ годину дана љубавник богатог хазнадара Фејзе, нешто зато да би имао моћног заштитника, а највише зато што је хтио да се ожени његовом кћерком миразушом. Да ли жели прво да га одобровољи па ће онда за уздарје затражити кћерку, или ће и даље ткати на два разбоја, то не знам.

Али знам да ми је гадан, мучно ми је од његова осмијеха, желио сам да оде, зато сам га вријеђао. Није показивао да се љути, иако је добро мирисао туђе ријечи, и знао на што мислим говорећи о његовом скривеном пороку.

Занимало ме шта ће учинити, био сам пјански мушичав. Да ли ћу га истјерати из заклона његовога тобожњега мира, хоће ли почети да црвени, да се љути, да праска, хоће ли ме ударити презривом ријечју? Или ће почети да ми се супротставља, да се препире, ма о чему, да би показао надмоћ? Само нека изволи! Не бојим се ни његове памети ни његова положаја: моји разлози су јачи, јер су слободнији; моја ријеч је храбрија, јер ништа не тражим. Задовољан сам својом сиротињом.

Упоран је у својој љубазној надмоћности.

– А које то пороке кријем? – упитао је весело.

– Оне за које не знамо. Зар постоји човјек без порока?

– Изгледа да постоји. Немам порока, ниједног.

Мирно гледа, мирно говори, безобзирно лаже.

– Нисам знао да и такав човјек постоји.

– Зашто би то било чудно? Бог нас ствара. И његова је воља да будем онакав какав сам.

– Безгрешан?

– Без гријешних порока.

– Не кажеш то ваљда озбиљно?

– Сасвим озбиљно. Зар ти не вјерујеш у божју вољу?

– Одговорност и за зло и за добро пребацити на божју вољу значи заклонити себе за начело. То је врло мудро. Видиш, у рату, један коморџија је изгубио духан за војску. Испитивали су га, а он је непрестано говорио да га је изгубио, и да је то божја воља. А продао га је, тврдили су свједоци, волио је да пије. Онда је божја воља и то што је волио да пије.

– А зар није?

Миран је, ведар, помало подсмјешљив, не држи ни до чега што бих могао рећи. Бијес ме хвата.

– Глупости! Што има више светих склоништа иза којих се људи крију, све је више

простора за људско зло. Човјек увијек измисли разлог изван себе, да би се ослободио одговорности и кривице. То је подстицај за заједничку неодговорност. Тешко човјечанству док је тако.

– Хоћеш да кажеш да свако одређује шта је добро, шта је зло?

– Свако! И ниједно зло не може постати добро тиме што га прихвата већина.

– Да ли је и одбрана зло? Одбрана вјере, на примјер?

– Одбрана је често напад.

Зафранија ни тада није престао да смијеши. Од какве је грађе? Је ли то снага или неосјетљивост?

– Нетачно, али занимљиво – рекао је без љутње.

Ухватио ме под руку, одвојивши ме. Изгледали смо као најбољи пријатељи.

– Добро да те људи нису чули.

– Мислиш да се бојим? Оно што мислим не кријем ни од кога.

– Немаш зашто да се бојиш. Али није лијепо. Ни корисно. Могли би те погрешно схватити.

– Брига мене како ће ме схватити.

– Требало би да те је брига. Ово су наши најбољи људи.

– Најбољи? Јеси ли видио барјактара Мухарема кад си долазио овамо? Најбољи можда гладују, или умиру по тамницама.

Тада сам примијетио, по његовом ликовању које је скривао тобожњом нелагодношћу, и по гробној тишини што је настала одједном, да он ништа друго није ни желио него да ја ово кажем! Зато ме довео у средњу собу, а ја то нисам примијетио, зато ме подстицао, рачунајући на мој пијани понос, да се истртљам као будала.

Слушали су увријеђени, смркнути, злослутни. Мула Ибрахим је увијао мршавим вратом, као да је прогутао живу јегуљу.

Али моју лудост ништа више није могло зауставити. Ћорави лупеж се преварио ако је мислио да ћу се уплашено повући. Ништа рђаво нисам рекао. И они то знају.

Наставио сам да говорим, сад већ морам. Не бојим се, али ћу објаснити шта мислим. Потребно је да неко каже. Не можемо сви ћутати, увијек.

Не желим никога да вријеђам (рекао сам блаже), али ме потресла прилика и судбина старог барјактара. (А онда ми се учинило да се правдам, из страха. Понос ми је дошапнуо оштрије ријечи.) Је ли барјактар гори од нас овдје? (И то је уступак! Хтио сам да кажем: од ових овдје! Ах, биједо!) А колико има таквих? Не водимо рачуна ни о живима ни о мртвима. (Ето, то је, то је! Истину треба рећи!) Живот овог народа је глад, крв, мука, биједно таворење на својој земљи и бесмислено умирање на туђој. Сви моји другови су изгинули на Хоћину, као пси, ни сами не знајући зашто, и хиљаде јадника исто тако. А да су се вратили, можда би просили, као Мухарем барјактар. Није добро ако мислимо само на своје добро.

Мула Ибрахим је прогутао своју јегуљу, и сад је штуцао, потпуно модар у лицу.

А ја сам знао, чим сам то рекао, да сам изговорио безброј глупости, без разлога и без потребе.

Џемал Зафранија се није надао да ће његова лукава освета због увреде бити толико савршена. Али нисам имао куд, нити би ми помогло кајање. Нека их ђаво носи, испао сам будала, али сам рекао што одавно нису чули.

Лијепо је испао мој покушај да постигнем нешто боље у животу!

Неки су скочили према мени, да ме бију, неки млади и нижи по положају, увријеђени и за себе и за оне моћније.

Џемал Зафранија их је умирио, и извео ме из куће.

– Шта ти је ово требало? – упитао ме је пријекорно.

– Није требало мени, већ теби. А сад се склони, да те не избијем.

Мој разлог му је изгледао убједљив, и вратио се у кућу, без застајкивања.

дочекала ме ноћ без мјесеца, још није изашао. Моје сијело се завршило рано.

И тако, десило се.

Чије ли сам то ријечи говорио тамо, пред смркнутим људима? Можда су биле и моје, али их никад нисам изрекао тако оштро, чак ни у себи. Биле су у мени, сигурно, и ријечи и мисли, одакле бих их извукао него из себе? Не смијем пити, мислио сам, лако ме хвата, и не владам собом. Али није било само од пића. Говорио сам из пркоса, да наљутим Зафранију, а онда нисам могао да се повучем. А он је од мене направио мајмуна, вукао ме као лутку на концу, усмјерио ме тачно како је смислио, и пустио ме да играм лудију! А био сам увјерен да сам паметнији од полуслијепог кепеца! Бадава, увијек је сумњиво кад неко мисли за себе да је паметан.

(...)

Још сам осјећао лако пијанство, од којег се не тетура, али ми се мисли тешко сабиру. Одлучио сам да прошетам поред Миљацке, да ракија извјетри из мене. Због жене. Рекла би:

– Их, побогу, зар је за тебе пиће!

Као да говори дјетету. А морам и да смислим како ћу јој рећи шта сам све истртљао. Ништа од ње не кријем, гризе ме кад нешто не кажем, а узалуд је и да кријем. Она осјети сваку промјену у мени, и најмању. Осјети и кад слажем, макар ситно. Зато ћу јој све испричати, иако се осјећам нелагодно. Па, прославио си се, рећи ће кад јој кажем. Шта да кажем? Да је Зафранија направио од мене будалу? Да сам намјерно све рекао, јер ме то мучило? Да сам био пијан и да нисам знао шта говорим? Шта је истина? Или је све истина, све помало?

Тачно је оно што сам изговорио, и заиста тако мислим, али није требало да кажем. Себе нисам задовољио, јер се стидим, а нико због мојих ријечи неће почети друкчије да мисли него што је досад мислио.

Глупо, непотребно, некорисно. А све због Зафраније!

Душу му његову педерску, баш ме курвински намагарчи. Чувај се педераста, говорио је Смаил Сово, или можда неко други, све почињем да приписујем погинулим друговима. И још је говорио, тај неко: Они што се не крију још и некако, ал' они што се крију, то је најгори скот.

Па куд баш на себи да се увјерим!

Уосталом, баш ме брига. Ко зна за што је ово добро. Са својим шкртим, плашљивим, добрим Мула Ибрахимом писаћу и даље жалбе и молбе незадовољним људима, и писма војницима. Увијек ће их бити, као и ратова. Чак је и боље него да добијем неки важнији положај. Овако од мене нико не зависи, ја сам само посредник, да туђе молбе дођу до туђих очију, и могу да жалим и тјешим људе због правих или измишљених несрећа. Тако сам увијек на њиховој страни. (...)

Заплевши тако своју лудорију у кучине површног размишљања, и олакшавши себи муку, јер сам се оправдао каквим-таквим ставом, а став даје право и храброст, кренуо сам уским сокацима према својој кући. Насмијаћу се још с врата, рећи ћу Тијани...

Нисам стигао да смислим шта ћу рећи. Осјетио сам да ми се глава распрснула од ударца и, падајући, чуо сам нејасно како око мене клопара много ногу, као маљице о бубањ. Онда сам се онесвијестио.

Не знам колико сам лежао, ни колико је трајао тај сан без снова, поклоњен ударцем, а кад сам почео да се освјешћујем, нејасно сам видио мјесечину над собом. И опет сам затворио очи, тешке и снене.

Неко је ишао сокаком, пошао је према мени, осјетио сам по корацима, али је нагло застао, и журно се удаљио. Шта се то десило са мном? питао сам се с напором, једва покрећући умртвљени мозак. Бољела ме глава, бољела ме кичма, бољеле су ме руке и ноге, у устима је горјела ватра, и опет ми је несвијест отјерала муке.

Пробудио ме нечији глас и нечије руке по мени.

– Хвала богу, није мртав – шушкао је глас. – Можеш ли устати?

– Шта се десило?

То питање је заспало и пробудило се са мном.

Чуо сам како негдје тече вода из чесме. Да ми је само кап!

– Откуда ја знам шта се десило. Наилазим случајно, и видим неко лежи, напио се, мислим. Прићем, кад — ти. И ниси пао од пића, пријатељу. Неко те добро премлатио.

Препознао сам га: Махмут Неретљак.

Нешто је чистио по мени.

– И усрали су те, несрећниче, од тјемена до кољена. Усрали и упишали. Пих, што заудара, убио га бог. Скидам говна овим дрвцетом, али, богами, не може, ево сам и руке укаљао. Јеси ли се с ким тукао?

– Хтио бих кући.

– Па, кући, сигурно. Нека те жена добро опере, а за убоје ћеш видјети послије. Хајде, можеш ли устати?

Пљувао сам, избацујући из уста крв и говна.

(...)

ПРАЗАН ПРОСТОР

(...)

Богати трговац хаџи Фејзо такође ме обрадовао надом, али сам је сам разбио. И раније ме сусретао с осмијехом и лијепом ријечју, а тада ме зауставио на сокаку, рекао да је о свему обавијештен, и позвао ме у своју магазу, да поразговарамо. Иза магазе, крцате скупоцјеним тканинама што су тек приспјеле с Истока, увео ме у собу застрту ћилимима, са сећијама око зидова, с дебелим засторима на прозорима. Није разгртао засторе, да пусти дање свијетло, већ је упалио свијеће у бакреним и сребрним чирацима, и одмах се осјетио угодан мирис, јер су свијеће, изгледа, натопљене мирисним уљима. Запалио је и зрно тамјана.

– Волим мирисе – рекао је. – Бране нас од сировог воња. Они су права душа ствари. Чак и људска душа има свој мирис. Какав је твој мирис?

– Богами, не знам.

– Дај ми руку.

Пружио сам руку.

Полако и пажљиво је гледао, принио мој длан близу носа, и ширећи носнице удисао невидљива испарења моје коже. Онда је окренуо руку и готово ми њушио надланицу, голицајући ме жутом брадом.

– Осјетљив – рекао је, не пуштајући ми руку – затворен, добар, ведар. Можда и необуздан, понекад.

Извукао сам заробљену руку из његових меких дланова.

Упитао ме шта желим: пиће, локум, воће? Узео сам шербе, да растјерам сненост и чудно расположење, као да ме обузима лако бунило. То је од мириса, од тишине, од полумрака, од његовог меког шапутања.

– И сад тражиш посао? Најбоље би било у државној служби. Не треба ти никаква способност, не претржеш се, не стрепиш од губитака, а добитака имаш онолико колико умијеш. Али, то је тешко. Замјерио си им се.

– Знам.

– Имају добро памћење. Не праштају увреде. Не знају за милост.

Говори о њима без мржње, али с подсмјешљивим презиром. И не зато што су груби и што заударају, већ што не знају да живе. Својом умишљеном величином и глупошћу шире око себе страх и досаду, па је ружно и њима и другима. Укочени у својој тромој неспретности, личне на слонове, и као слонови изненада се разбјесне и уништавају све око себе. Тако их увијек и замишља, укочених дебелих ногу, мрачно расположене, глупо

сујетне, безобзирно осветољубиве, потпуно глухе и слијепе за све што је у животу лијепо. Упоређује их са слоновима, јер су то најружније животиње, потпуно бесмислене. Тако и умиру, као да се свијет руши, а ништа се не дешава. Само што други дебелокошци долазе. А свијетом би требало да владају људи који знају да уживају, у свему. Свима би било добро. Али то неће никада бити, јер они не воле борбу, то није уживање. Један једини међу њима је изузетак. Он није дебелокожац. Џемал Зафранија.

Побунио сам се.

– Постаће гори од свих. Ускоро!

– Вараш се. То је диван човјек. Диван! Штета што си се с њим посвађао. По нечему је сличан теби, само си ти љепши. Знаш ли да си лијеп? То су ти сигурно често говорили.

– Лијеп сам, ко изврнут џеп.

– Врло си лијеп, прави мушкарац. Све их је мање, нажалост. Како ти се свиђа овдје?

– Свиђа ми се.

– Можеш доћи кад год хоћеш. Даћи ти и кључ, ако желиш.

Са ниског столића је узео бочицу с мирисима, и ставио неколико капи на браду и на дланове. Пошкропио је и мене, и тежак источњачки мирис ме готово потпуно одвојио од осталог свијета, као зид.

Упитао сам:

– И Џемал Зафранија долази овамо?

– Долази. Често. Велики смо пријатељи.

– Ти си га и намјестио код кадије?

– Волим да помогнем људима. Поготову ако су ми пријатељи. И теби ћу помоћи.

– А Зафранија, и он зна да ужива?

– Зна. Ох, зна.

И тада, тек тада, тако ми среће, ето колика сам будала и безвезњаковић, тек тада ми је постало јасно у што сам упао. И не зато што сам бистар, већ што је постало очито. Говорио је све тише, све муклије, уносећи ми се у лице да сам му дах осјећао, дах влажан и врео, а рука му је тражила моју, и гладила је све мекше.

Видим, шале више нема, а нисам је ја ни започињао, и мислим: да ли да га ударим по дрхтавим губицама, да запамти кад ме је довео у ово своје смрдљиво легло, или да се некако извучем без свађе и штете, доста ми је сукоба и мржње.

Те устанем и замолим га да откључа врата, морам да се нађем с Мула Ибрахимом.

Хаџи Фејзо се осмјехнуо:

– Он ти неће помоћи.

– Није ти пријатељ?

– Боже сачувај!

– А тих... пријатеља, имаш ли много?

– Видјећеш.

– И сви се помажете?

– Дођи, увјери се. Ми не остављамо на цједилу један другога. Хоћеш ли свратити овамо послије Мула Ибрахима?

– Нећу имати времена.

– Онда, сутра. Свакако. Чекаћу те.

Са страхом сам се осврнуо да когод не види одакле излазим, а ушао сам слободно.

Погледао сам у ведро небо, да се ослободим титравог полумрака, и удахнуо, дубоко, једном, двапут, трипут, да истјерам зејтињави мирис из себе. Пих, како се осјећам прљав, никако да заборавим знојаве дланове како дрхте на мојој руци. Ширим прсте, да их просуши ваздух.

Али, ђаво да га носи, не тиче ме се.

Тијана је прво осјетила мирис ружиног уља, расипао сам га око себе као отворена бочица. Намрштила се.

– Нешто ми много миришеш – рекла је сумњичаво.

– Мани, жено, умало ти не страдах.

– Видим.

(...) **<**

(Из романа *Тврђава*, 1970. Приређивање и опрема: „Нација”)

Објављено: петак, 11. јануар 2019, 20:49